

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. IX. de puritate, & sanctitate requisita in ministris tanti sacrificii

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

Caput Nonum.

De puritate, & Sanctitate requisita in ministris tanti Sacrificii.

Singulari digna est consideratione, doctrina aliqua ab Hugone à S. Victore, cunctis quidem tradita fidelibus, sed præcipue nobis sacerdotibus: *Hostia sacra divinissima vocatur, quoniam divinos facit, & participes Divinitatis, simulque etiam illos specificat, qui tam illustri digni sint prærogativa, id est; eos qui se digne participant.* Hinc est, quod in primis Ecclesiæ sæculis, dum pietas ferret sacerdotum, omni semper industria studuerint, exquisitâ munditiâ ad altare accedere, ut sese dignos probarent tanti sacrificii ministros, quod vivis coloribus delineatum legimus à S. Dionysio Areopagita, in sua Ecclesiastica Hierarchia cap. 13. hisce verbis: *Ideo hisce demum tam angusta patere mysteria qui ad divini, ac Deifici habitus immobilitatem, vimque actuosam pervenere, qui soli Deo unice adhereant, quique omnino irreprehensibiles sint, atque immaculati.* Idem omnino incruentum sacrificium nos offerimus,

mus, quod Sacerdotes illius sæculi offerrebus
bant, sed, an eadem cura ac diligentia p[er] Da[vid]q[ue]
ritaris, ac sanctitatis, qua illi: Et tamen, cu[m] habere
tractu temporis debuisset in nobis cre[dit]o
Spiritus, fervor, ac devotio, videmus
notabiliter defecisse, nosque, non exigua
stra cum confusione, multo esse imperfecti
res Spiritu, ac inferiores pietate ac perfectio
ne, veteribus illis primæ Ecclesiæ sacerdoti
bus.

Quærent sacri Interpretes, qua deca
voluerit Salvator in cœnaculo Sion, & c[eter]a
tuere illud Sacramentum, & communi
eodem Sanctos Apostolos suos? Non p[er] se
egeret, inquit S. Antoninus, Tom. 1. c. 1. de aliis
vel ut novum effectum ex eo suscipere, sed ut
exemplū illud nobis accipiendi præberet, quod
idem est ac si diceret, Christum per hoc
docere ac erudire voluisse, quomodo
dere debemus, nosq; preparare, ad fru
dum illum panem vitæ, in se omnem
fectionem continentem, nimirum omnia
diligentia, summo cum conatu pietatis
devotionis, conatum enim semper respicit
mentis ascensus, in quo cœnaculum
fuit stratum. Ingeniosam proponit
stionem Doctor Angelicus, Op[er]a. 4. c. 1. c[eter]a
solis permissum sit, ac reservatum factu
Ob

culi offerentibus, communicare sub utraque specie?
 igitur; hanc moralissimam resolutionem: *Ad*
habendum vas congruum huius sanguinis con-
ventivum, sicut vivum specialius, & diligen-
tius preparatum, in quo servetur exigit,
quoniam panis, sic sub specie vini, sanguis Chri-
sti, sacerdotibus solis sumendum conceditur,
tantumquam vas à Domino ad hoc specialiter con-
secratis, & virtutum pulchritudine excellen-
tius praordinatis: quibus verbis S. Doctor
 vult insinuare, in nobis requiri multo maio-
 rem mundiciem ac puritatem, quam in sae-
 cularibus: verum dum prosequitur idem
 sanctus eandem metaphoram, nova reflexio-
 ne aliud insigne dogma producit: *Est vas*
vinarium multis circulis circumligatum, si-
gnificans sacerdotum vitam, virtutibus custo-
ditam, ad CHRISTI sanguinem suscipien-
dam aptam; vult dicere, quod, ut red-
 datur vas capax ad recipiendum liquorem
 vitæ, qui est sanguis Christi, debeat Sacer-
 dos vitam ducere omnino irreprehensibilem,
 scilicet virtuosam, quoniam ipse Iesus Chri-
 stus, cuius sanguinem bibit, est totus sanctus, &
 castus, prout advertit Dionysius Carthusi-
 anus, huiusque ratione reddunt Theologi, apud
 Suarez, Tom. 3 de Sac. 2. 82. ar. 8. Disp. 77. Sec. 1.
 Oblationis dignitas ex offerentis dignitate

maximè pendet, juxta illud, respexit Dominus
 nus Abel, & ad munera ejus; principis, h
 auem offerens hic, est Christus, dilectus
 terni Patris, uti super Jordanem edixit
 est Filius meus dilectus, in quo mihi bene
 placui; legiturque definitum in Tridentina
 sess. 22. cap. 1. *Hæ quidem illa munda*
est, quæ nulla indignitate, aut malitia
rentium inquinari potest: Nihilominus
 hoc, in dubium non revocat, quin
 solum sit conveniens, verum etiam
 necessariam asserit dignitatem ac sanctitatem
 in Sacerdote, utpote ministro ac instrum
 to illius sacrificii, certum enim est gratiam
 esse, majorisque meriti apud
 ex opere operantis, si id à probo perfectior
 afferatur sacerdote, quam si à reprobo
 malè vivente.

Hanc conscientiæ puritatem intendit
 Apostolus Paulus suo persuadere discipulo
 sancto Timotheo Episcopo Ephesi no.
 verbis: *Portamus mysterium fidei in con-*
scientia pura; 1. Tim. 3. v. 3. quia per
 fidei, juxta meam opinionem, non
 aliud intelligere quam Sacratissimam
 stiam, quæ in consecratione sacri calicis
 antonomasiâ appellatur *Mysterium fidei*,
 nerabilis ille Ecclesiasticus, gloria & splen-

Canonorum Regularium Thomas à Kemp-
ter, hæc in suo pretioso de Imitatione Chri-
sti libello c. 2. n. 26. litteris consignavit: Ita
magnum novum, & jucundum tibi videri de-
bet (loquitur de incruento sacrificio) cum
natus, ac si eadem die in utero Virginis Chri-
sti descendens, homo factus esset. Quanta
puritate disposuit, accinxitque se Deipara,
in utero suo conciperet, pareret, lactaret,
educaret illum, quem sciebat, quod esset,
Candor lucis aeterna, speculum sine macula?
Et tamen, semel tantum illum concepit, pau-
cis annis enutrivit, ubi nos Sacerdotes to-
tus vitæ nostræ decursu, paucula verba pro-
nuntiando faciamus, dicto modo, ipsum in-
carnari quotidie intra nostras manus, eisdem
ipsum contingimus, aliis administramus, ac
pro totius mundi salute æterno Patri offeri-
mus; & tamen, defectu hujus consideratio-
nis, tamque admirabilis prærogativæ re-
cognitionis, tam exigua cum præparatione,
neglecta munditie, ad mysterium tam
estabile nos obiter, & quasi ex usu, accin-
timus: Monet proinde B. Angela de Ful-
gentio: *Cum magna diligentia est consideran-
dum, & non debet anima in hac consideratione
transire velociter, sed magna diligentia ibi
demoretur.* Bolland. 4. Jan. c. 21.

B b 2

Præ-

Præcepit enim Deus Ordini Levitico, ut apud Isaiam legimus: *Mundamini, qui estis vasa Domini*: Si juxta hoc mandatum mundi ac mundi esse debeant ii, qui solum vasa portant, in quibus materialia quæ spectantia ad sacrificia illius temporis continebantur, quanta in nobis requiritur puritas, quis splendor, quæ sanctitas, consecrati sumus in vasa, ipsiusmethecratissimi corporis DEI nostri? *Veri Propheta est*; mundamini, qui fertis vasa Domini: *Quanto mundiores esse oportet, in quibus manibus, & in corpore portant Christum*: per illa verba glossatur Petrus Blefensis, & eademque in simili sensu repetit S. Thomas à Villa nova: *Conc. 3. de S. Aug. Quid dicitur qui fertis? Imo qui estis vasa Domini, id est sacrarium Dei, in quibus manna cælestis, & angelorum cibus quotidie infertur, atque recipitur*: Qui hospitio recipere debent, nam quandam magni nominis, ac stantissimi, nonne omnem possibilem adhibent industriam, ut mundissimè, exquisitissimè illud præpararetur? Et nos, intra nos recipere debemus verbum æternum, & sternuntur, auster, Purpura, & Corona, & gnatum omnium hujus mundi, & esse impudentes, tam incurii, tam vecordes, ut

psu intro mitteremus in animã aliquã sordi-
 bus inquinatã, sceleribus profanatam, totam
 imersã mundi hujus sæculiq; propudiis? non
 solum respectu nostri, verum etiam totius
 Christianitatis, boni com̄unis, ac publici, cre-
 scit in nobis, & summè aggravatur obligatio,
 ut simus digni, grati, semperque bene dispo-
 siti tanti ministerii administratores, siquidem
 in Missa, in qua potissimã suam vim recipiunt
 fidelium preces, & obsecrationes, intercesso-
 ris munere fungi debemus, ideoque dicebat
 S. Gregorius Magnus l. i. Ep. 24. de se ipso, sed
 majore veritate, nos pauperes Spiritu Sacer-
 dotes, de nobis ipsis dicere possumus: *Quanta*
hoc audacia est, quod apud Deũ locũ intercessoris
obtinere, cui familiarẽ me esse, per vita meritum
non agnosco. Quare est mihi aliud formidandũ
gravius, cum is qui mittitur ad intercedendum,
trati ad deteriora animus provocatur: Prote-
statuq; apertè Nazianzenus, Ep. 13. quod al-
tare nunquam ausus fuisset accedere ad sacro-
sanctam illam immolandam victimam:
Prusquam pedes meos cervorum ritu instru-
as, & preparatos ad Patrem firmassem, piosq;
& Deo gratos incessus meos, ita directos habuisse,
ut nec tantillum temporis, nec ullo modo ef-
funderentur; prius denique, quam omnia
corporis membra iusticia arma fuissent, omnem-
que mortalitatem abjecissem.

Ex munditia ac puritate, quam DEUS
 requirebat à veteris legis sacerdotibus,
 gumentum validissimum, & à fortiori de-
 ci ac formari potest, quanto amplior,
 tidiorque à nobis exigatur, unde præterea
 quæ superius libro secundo de hac materia
 dicta sunt, cum hæc satis inculcati nequeamus,
 adjungamus etiam hæc, ac perpendamus
 quod in constructione templi, inter alia
 tus ac cæremonias etiam in Exodo c. 38.
 mandatū legatur, ut construeretur labrum
*cit & labrum aneū cum basi sua de speculis
 hierum.* Duo hic consideranda occurrunt,
 primò ipsum vas, deinde materia. Exhibe-
 mat Rabbi David fuisse illud duo lavera, in
 quorum uno Sacerdotes antequam sese
 accingerent ad suum ministerium, non so-
 lum manus, sed etiam pedes lavabant, in
 lio autem mundabantur carnes, priusquam
 immolarentur in sacrificio: Atque in cõse-
 mationem hujus legimus in Levitico cap.
 v. 6. de Aaron & filiis ejus: *Statim
 Aaron & filiis ejus (sunt verba Moysis)
 que lavisset eos, vestivit Pontificem
 supra quæ Origenes inquit: Hom. 6. in la-
 vit. Lavat ergo primo Moyses Sacerdotem
 Domini, & cum eum laverit, & purgatum
 reddiderit à sordibus vitiorum, post
 induit eum; & tamen optimè scimus, quæ*

postquam adeo mundati ac purificati fuissent sacerdotes, postea tamen statim manus suas scædare debuerint, in pecorum occisione, carniumque eorundem, quas offerre debbant attractione, ex quo, pro nostra eruditione, tale deducit documentum S. Ambrosius: *lib. 1. offic. cap. 5. Disce Sacerdos, quid sit lavare vestimenta tua, ut mundum cor celebraturus exhibeas sacramentis: si in figura tanta observantia, quanta in veritate? Specula autem ex quibus lavacra illa erant confecta, inserviebant sacerdotibus, ut postquam se lavissent, in iis vultum suum contemplerentur, si forte in illo adhuc aliquid sordium adhæsisset. Finita quidem est, pertransitque una cum suis ritibus ac caerimoniis lex vetus, nihilominus tamen non desunt sacerdotibus Evangelicis specula, ut maculas suas, suosque notent, ac recognoscant defectus; sed qualia illa sunt? Specula tua mandata sunt Dei, inquit pius quidam interpres: *oleast ibid.* in illa fixos semper debemus habere nostros oculos, ut videamus, notemus, ac emendemus defectus, errores, ac excessus nostros: Quapropter sancta Mater Ecclesia provida dispositione ordinavit, ut antequam ad altare sacerdos ascenderet, confessionem præmitteret, aliasque recitaret*

taret preces contritionis excitativas, atque ipsa missæ prosecutione non solū manus, & ipsius digitorum extremitates summa vult abluere: *Lotio extremarum partium digitorum, signat observationem minimarum partium*, prout illud explicat mysterium Dionysius Areopagita, ab alio relatus Dionysio Carthusiano, *ibid.* qui de suo subiungit: *Manus non solum corporales, quibus Christi sacramenta tractabo, sed etiam affectus cogitationes, & opera lavabo in confessione.* Certum quidem est mundos nos esse debere ab omni culpa mortali, nihilominus tamen veteris altitudo, ac tanti mysterii reverentia exigenda videtur, ut quantum humana patitur infirmitas, ab omni etiam veniali labe ac transgressione simus puri: *Probate*, (ita S. Bonaventura consultit de prep. ad Miss. c. 5.) *ex quantitate ritate, & quali fervore accedis, non solum vitanda sunt, sed etiam venialia per negligentiam & otium multiplicata.* Blesensis pluribus in locis conatur instruere, ac exhortare sacerdotes, hanc illis suppeditat epistola salubrem lectionem: *Lavandi sunt omnino anteriores affectus, nam in Levitico antequam offerretur hostia, omnia eius intestina lavantur.* Eiusdem Ep. 157. *Manus mundissimas esse oportet, quæ mundissimam carnem, & sanguinem Christi tractant.*

ant. Per manus intelliguntur opera no-
 man, tra, quæ conscientia illibatæ debent esse con-
 summa, ac intentione optimâ, purissimâque
 comitata: *Ablutio nobis Sacerdotibus* (fuit
 marum, consideratio S. Cyrilli Hierosolymitani *cath.*
 sterium, *Myster. 5.*) innuit, ut pura conscientia, mente &
 tus Dico, cogitatione, quæ sunt munus animarum nostra-
 subju, rum, cum timore, mansuetudine, & omni Cle-
 us Chris, mentia, ad sanctam mensam accedamus.

Ad rem facit reflexio quædam super natu-
 ralem serpentis instinctum, notatum, ac rela-
 tum à S. Epiphanio: *Her. 51.* *Serpens cum ve-*
 nerit ad bibendum aquam, priusquam bibat,
 extra fontem, vomit venenum suum, & postea
 bibit: Ita & nos (sic applicat nobis) quan-
 do altare Dei accedimus, deponamus venenum
 pessimum. Subtilis est, & non parum aculeata,
 quædam Tertulliani consideratio, circa Gen-
 tilium sacrificulos, *cap. 30.* de quibus hæc
 scribit: *Miror, cum hostiæ probantur penes*
eos à vitiosis Sacerdotibus, cur precordia po-
tius victimarum, quam ipsorum sacrificantiã
examinantur? quam appositè posset id ap-
 plicari Sacerdotibus Christianis, qui vel
 minimum pietatis habet sensum, facile id
 apprehendet, dum plures illorum haud
 rectè utentes clavibus pœnitentiæ Sacra-
 mentalis, innumerabiles reddunt indi-
 gnos mensæ illius Eucharisticæ, ac ipsi-

met scandalo intollerabili omnem conscientiam propriam negligentes puritatem secum ad Baratra detraherent, quos ad eum deducere debuissent. Nolo hic perterire quendam S. Evangelistam Lucam loc. cap. 22. ubi, dum incarnata aeterna Sapientia sese accingit ad instituendum sacramentum Altaris Sacramentum, misisse legatos suos Discipulos, ad preparandum eum finem cœnaculum, deest sibi autem eis precidio, quo in loco parare deberent, vas unum aquarum in manibus illius, qui eis illud set demonstraturus: *Amphoram aquarum* quod mysterium aperit Tertullianus de bapt. cap. 15. dicens: *Pascha celebranda de significatione ostendit, ut qui aquam se lavissent, sanguinem potarent.* Elementum illud, unum omnibus notum est, planctus Symbolum est, compunctionis, & poenitentiae, unde dicebat David; *Quis dabit capiti meo aquam?* quod insinuare volebat, quod, qui ad cœnam illam vellet accedere mensam, primam lachrymis conscientiam suam deberet purgare, quod similiter etiam hisce verbis inquit S. Apostolus Paulus: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* Dum id fecerint Sacerdotes, erunt Deo gratiora illorum sacrificia, magisque in pietate

ac devotione proficient laici seu sæculares, illeque ampliores de cælo gratiarum ac benedictionum depluet imbres, quorum obex ac obstaculum sunt irreverentia, ac indevotione nostrorum sacerdotum, qui deberent esse intercessores.

Caput Decimum.

Ut dignè, ac cū fructu accedamus ad Altare, prærequiritur optima præparatio, vivag, tanti sacrificii, illiusq, excellentiæ consideratio.

Vidimus in superioribus, cur debitum, congruumq; fructum non referamus ex frequentibus celebrationibus, causam esse, quod tanta mysteria, ea qua par est applicatione ac attentione non consideremus, exactaq; mentis indagine perpendamus: videamus quæso, quanta rationes Ephræm de sacer. nobis demonstret, qua intentione, quo ve ardore ille precatus fuerit, dum ad illud mysterium sese præpararet, eo ipso imitandi normam ac ideam proponens: *Genu posito, lacrymis, atque suspiriis oro, ut hunc sacerdotis thesaurum inspiciamus, thesaurum, inquam, his, qui dignè & sanctè custodiunt.* Et ut verum fatear, Sacrificium tam pretiosus est the-